

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра історії

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І
ПРАВА

Рівень вищої освіти	Перший рівень
Спеціальність: освітня програма	014 Середня освіта: Середня освіта (Історія)

Затверджено рішенням Ради з якості ННІП

Голова Ради з якості ННІП
Стогова Ольга Володимирівна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Власенко Валерій Миколайович

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої проєктної групи (РПГ) освітньої програми Середня освіта (Історія)	Керівник РПГ (гарант програми) Гончаренко Анатолій Володимирович
Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра історії	Завідувач кафедри Дегтярьов Сергій Іванович

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Теорія та методика навчання загальної історії держави і права
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра історії
Розробник(и)	Власенко Валерій Миколайович
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 50 год. становить контактна робота з викладачем (26 год. лекцій, 24 год. практичних занять), 100 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Середня освіта (Історія)"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування здатності орієнтуватися в системі загальної історії держави і права, характеризувати тенденції її розвитку, розпізнавати особливості розвитку держави і права у просторі і часі.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Теоретико-методологічні засади курсу. Стародавні держави і право на території України Об'єкт, предмет, функції, методологія історико-правової науки. Програма курсу. Особливості методики викладання історії держави і права. Зв'язок з іншими галузями історичними науками. Протодержави. Кіммерія. Скіфія. Античні міста-держави. Органи влади. Суд. Соціальна структура. Правова система.

<p>Тема 2 Середньовічна Русь. Галицько-Волинська держава.</p> <p>Протодержави у східних слов'ян. Виникнення Русі. Державний устрій. суд. Соціальна структура. Правова система. Галицько-Волинська держава. Середньовічні держави і право західної Європи.</p>
<p>Тема 3 Пізнє середньовіччя. Литовсько-Руська держава і право (середина XIV ст. – 1569 р.)</p> <p>Формування Литовсько-Руської держави. Державний устрій. Суд. Право. Соціальна структура. Тенденції розвитку середньовічної держави в Західній Європі.</p>
<p>Тема 4 Рання модерна доба. Шляхетська демократія Речі Посполитої (1569 р. – середина XVII ст.)</p> <p>Утворення Речі Посполитої. Адміністративний устрій. Органи влади. Шляхетська республіка. Місцеве самоврядування. Судова система. Право. Стани. Тенденції розвитку держави і права в Західній Європі у Ранньомодерну добу.</p>
<p>Тема 5 Рання модерна доба. Козацька демократія. Держава і право Гетьманщини (середина XVII – середина XVIII ст.)</p> <p>Національна революція середини XVII ст. Державний устрій Гетьманщини. Правова система та суд. Автономний статус. Стани. Держава і право Західної Європи XVII-XVIII ст.</p>
<p>Тема 6 Модерна доба. Держава і право в Україні імперського періоду (кінець XVIII ст. – 1914 р.)</p> <p>Ліквідація автономії. Адміністративно-територіальний поділ. Імперські органи влади. Суд. Право. Стани. Тенденції розвитку держави і права в Західній Європі у Модерну добу.</p>
<p>Тема 7 Новітня доба. Держава і право періоду Української революції 1917-1921 рр. УНР. Українська Держава (березень 1917 р. – листопад 1918 р.)</p> <p>Українська революція 1917-1921 рр. Відновлення української державності. УНР. Українська Держава. Тенденції розвитку держави і права у Західній Європі під час Першої світової війни.</p>
<p>Тема 8 Новітня доба. Держава і право періоду Української революції 1917-1921 рр. УНР періоду Директорії. ЗУНР (листопад 1918 р. – листопад 1920 р.)</p> <p>УНР періоду Директорії. ЗУНР. Об'єднання двох українських держав. Органи влади. Право. Суд. Тенденції розвитку держави і права у Західній Європі після завершення Першої світової війни.</p>
<p>Тема 9 Формування радянської державності періоду Української революції 1917-1921 рр.</p> <p>Радянська влада під часу Української революції 1917-1921 рр. Форми правління. Радянське право революційної доби.</p>
<p>Тема 10 УСРР/УРСР у складі Радянського Союзу (20-30-ті рр. XX ст.)</p> <p>УСРР. Зміна статусу. СРСР. Державний устрій. Адміністративна система. Суд. Радянське право. Тенденції розвитку держави і права в Західній Європі міжвоєнного періоду.</p>

<p>Тема 11 Держава і право у роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)</p> <p>Зміни адміністративного устрою УРСР у 1939-1941 рр. Радянські органи влади у 1941-1945 рр. Німецько-румунський окупаційний режим. Спроба відновлення української національної державності. Рух опору. Тенденції розвитку держави і права в Європі під час Другої світової війни.</p>
<p>Тема 12 УРСР у складі СРСР (1945-1984 рр.)</p> <p>Радянська державність. Друга кодифікація радянського права. Тенденції розвитку держави і права в Західній Європі у післявоєнні десятиліття.</p>
<p>Тема 13 Українська державність і право в добу Перебудови, дезінтеграції СРСР та відновлення незалежної України (1985 р. - перша чверть XXI ст.)</p> <p>Криза радянської системи. Зміна статусу УРСР. Розпад СРСР. Проголошення Незалежності України. Конституція України. Тенденції розвитку держави і права.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Знати сутність, специфіку й основні проблеми загальної історії держави і права як науки.
РН2	Виявляти й опрацьовувати джерела інформації із загальної історії держави і права
РН3	Визначати специфіку історії держави і права у різних регіонів світу, пояснювати особливості еволюції держави і права у просторі і часі.

8. Види навчальних занять

<p>Тема 1. Теоретико-методологічні засади курсу. Стародавні держави і право на території України</p>
<p>Лк1 "Тема 1. Теоретико-методологічні засади курсу. Стародавні держави і право на території України" (денна)</p> <p>Предмет, методологія, періодизація та структура курсу. Марксистський і цивілізаційний підходи. Методи і принципи дослідження. Протодержави на території України. Скіфія. Античні міста-держави. Боспорське царство. Римські та візантійські впливи. Форми правління. Державний устрій. Соціальна структура. Судова система. Джерела права. Галузі права. Держава і право Стародавнього Сходу, Античної Греції та Риму і процес державотворення в Північному Причорномор'ї.</p>
<p>Пр1 "Передумови виникнення перших державних утворень у Північному Причорномор'ї. Перша скіфська держава. Соціальний устрій Скіфії. Органи влади. Джерела права. Правова система" (денна)</p> <p>Скіфія, античні міста-держави, Боспорське царство. Порівняльна характеристика держави і права. Суд. Вплив країн Стародавнього Сходу та Давньої Греції на формування держави і права у Північному Причорномор'ї.</p>
<p>Тема 2. Середньовічна Русь. Галицько-Волинська держава.</p>

Лк2 "Тема 2. Середньовічна Русь. Галицько-Волинська держава." (денна)

Передумови виникнення держави у східних слов'ян. Зовнішній фактор. Норманська теорія. Особливості процесу державотворення в Східній Європі. Періодизація Давньоруської держави. Форма правління. Дуумвірат. Триумвірат. Федеративна монархія. Вищі органи влади. Місцева адміністрація. Суд. Джерела права. Галузі права. Галицько-Волинська держава. Державний устрій та правова система. Особливості держави і права країн Західної Європи доби Раннього Середньовіччя.

Пр2 "Тема 2. Середньовічна Русь. Галицько-Волинська держава." (денна)

Середньовічна Русь. Форма правління. Вищі і місцеві органи влади. Джерела права. Галузі права. Галицько-Волинська держава. Держава і права країн Західної Європи (порівняльна характеристика).

Тема 3. Пізні середньовіччя. Литовсько-Руська держава і право (середина XIV ст. – 1569 р.)

Лк3 "Тема 3. Пізні середньовіччя. Литовсько-Руська держава і право (середина XIV ст. – 1569 р.)" (денна)

Формування Литовсько-Руської держави. Статус українських земель. Унії 1385, 1413 та 1569 рр. Особливості структури населення. Становий поділ. Форма правління. Вищі органи влади. Центральна і місцева адміністрації. Органи самоврядування. Магдебурзьке право. Суд і судовий процес. Джерела права. Галузі права. Держава і право у Середньовічній Європі.

Пр3 "Тема 3. Пізні середньовіччя. Литовсько-Руська держава і право (середина XIV ст. – 1569 р.)" (денна)

Кревська унія 1385 р. та її наслідки. Городельська унія 1413 р. Люблінська унія 1569 р. Особливості соціальної структури. Устава на волоки 1557 р. Форма правління. Великий князь. Удільні князі. Пани-рада. Сейм. Великий вальний сейм. Судова реформа 60-х рр. XVI ст. Джерела права. Порівняльна характеристика держави і права в країнах Західної Європи доби Середньовіччя.

Тема 4. Рання модерна доба. Шляхетська демократія Речі Посполитої (1569 р. – середина XVII ст.)

Лк4 "Тема 4. Рання модерна доба. Шляхетська демократія Речі Посполитої (1569 р. – середина XVII ст.)" (денна)

Люблінська унія 1569 р. Утворення Речі Посполитої. Статус українських земель. Шляхетська республіка. Органи влади та органи самоврядування. Соціальна структура. Судова система. Судовий процес. Джерела права. Галузі права. Держава і права країн Західної Європи доби Пізнього Середньовіччя.

Пр4 "Тема 4. Рання модерна доба. Шляхетська демократія Речі Посполитої (1569 р. – середина XVII ст.)" (денна)

Особливості структури населення. Становий поділ. Чинш. Тягло. Великий вальний сейм. Повітові сеймики. Органи самоврядування. Магдебурзьке і Хелмське право. Особливості судової системи. Судові чиновники. Характер й особливості судового процесу. Джерела права. Литовські статuti. Риси права.

Тема 5. Рання модерна доба. Козацька демократія. Держава і право Гетьманщини (середина XVII – середина XVIII ст.)

Лк5 "Тема 5. Рання модерна доба. Козацька демократія. Держава і право Гетьманщини (середина XVII – середина XVIII ст.)" (денна)

Передумови виникнення козацько-гетьманської держави. Національна революція середини XVII ст. Козацька республіка. Вищі і місцеві органи влади. Органи самоврядування. Центральна адміністрація. Особливості соціальної структури. Становий поділ. Особливості судової системи. Джерела права. Галузі права. Кодифікація права. Держава і право в країнах Західної Європи Ранньомодерної доби.

Пр5 "Тема 5. Рання модерна доба. Козацька демократія. Держава і право Гетьманщини (середина XVII – середина XVIII ст.)" (денна)

Козацько-гетьманська держава. Ознаки державності. Адміністративно-територіальний устрій. Українські, російські й українсько-російські органи влади. Соціальна структура. Скасування кріпацтва. Запровадження кріпацтва. Вищі і місцеві суди. Звичаєве право. Джерела права. Причини кодифікації українського права. Кодифікаційні комісії. Збірники українського права. Порівняльна характеристика держави і права країн Західної Європи Ранньомодерної доби.

Тема 6. Модерна доба. Держава і право в Україні імперського періоду (кінець XVIII ст. – 1914 р.)

Лк6 "Тема 6. Модерна доба. Держава і право в Україні імперського періоду (кінець XVIII ст. – 1914 р.)" (денна)

Українські землі під владою Російської імперії. Органи влади. Місцева адміністрація. Соціальна структура. Джерела права. Кодифікація російського законодавства. Уніфікація судової системи. Уніфікація правової системи. Українські землі під владою Австрійської імперії (Австро-Угорщини). Державний устрій. Місцеві представницькі органи. Соціальна структура. Суд. Правова система. Держава і право країн Західної Європи у Модерну добу.

Пр6 "Тема 6. Модерна доба. Держава і право в Україні імперського періоду (кінець XVIII ст. – 1914 р.)" (денна)

Статус українських земель в Російській імперії. Адміністративно-територіальний устрій. Місцеві органи влади. Галузеві органи. Суд. Поліція. Правова система. Статус українських земель в Австрійській імперії й Австро-Угорщині. Становий поділ. Скасування кріпацтва. Уніфікація судової та правової систем.

Тема 7. Новітня доба. Держава і право періоду Української революції 1917-1921 рр. УНР. Українська Держава (березень 1917 р. – листопад 1918 р.)

Лк7 "Тема 7. Новітня доба. Держава і право періоду Української революції 1917-1921 рр. УНР. Українська Держава (березень 1917 р. – листопад 1918 р.)" (денна)

Лютнева революція 1917 р. Формування нових політичних структур. Тимчасовий уряд. Петроградська рада. Українська Центральна Рада: склад, структура, повноваження. Генеральний секретаріат. Рада Народних Міністрів. Місцеві органи влади. Проголошення УНР. Конституція УНР. Гетьманський перевоорот. Українська Держава. Форма правління. Органи влади. Суд. Правова система. Держава і право в країнах Західної Європи на початку Новітньої доби.

Пр7 "Тема 7. Новітня доба. Держава і право періоду Української революції 1917-1921 рр. УНР. Українська Держава (березень 1917 р. – листопад 1918 р.)" (денна)

Українська Центральна Рада. Мала (Комітет) Рада. Відносини із Тимчасовим урядом. Конституція УНР. Українська Держава (гетьманат). Грамота до всього українського народу». «Законои про тимчасовий державний устрій України». Судова система. Правоохоронні органи. Правова система.

Тема 8. Новітня доба. Держава і право періоду Української революції 1917-1921 рр. УНР періоду Директорії. ЗУНР (листопад 1918 р. – листопад 1920 р.)

Лк8 "Тема 8. Новітня доба. Держава і право періоду Української революції 1917-1921 рр. УНР періоду Директорії. ЗУНР (листопад 1918 р. – листопад 1920 р.)" (денна)

Утворення Директорії. Відновлення УНР. Форма правління. Директорія. Конгрес трудового народу. Акт Злуки УНР і ЗУНР. Закон «Про тимчасове верховне правління і порядок законодавства в УНР» від 12 листопада 1920 р. Місцеві органи влади. Органи самоврядування. Суд. Правоохоронні органи. Законодавство. Розпад Австро-Угорщини. Українська Національна Рада. Виділ УНРади. Президент. Диктатор. Державний секретаріат. Місцеві органи влади. Судова система. Законодавство.

Пр8 "Тема 8. Новітня доба. Держава і право періоду Української революції 1917-1921 рр. УНР періоду Директорії. ЗУНР (листопад 1918 р. – листопад 1920 р.)" (денна)

Відновлення УНР. Вищі і місцеві органи влади. Акт Злуки УНР і ЗУНР. та його наслідки. Реформування судової системи. Військове законодавство. Прогоошення ЗУНР. Вищі і місцеві органи влади. Особливості судової системи. Ризький мирний договір 1921 р.

Тема 9. Формування радянської державності періоду Української революції 1917-1921 рр.

Лк9 "Тема 9. Формування радянської державності періоду Української революції 1917-1921 рр." (денна)

Формування радянської влади в Україні. Всеукраїнський з'їзд Рад. Центральний виконавчий комітет. Всеукраїнський центральний виконавчий комітет (ВУЦВК). Народний Секретаріат. Рада Народних Комісарів. Військово-революційний комітет для боротьби з контрреволюцією. Тимчасовий робітничо-селянський уряд України. Всеукраїнський революційний комітет. УСРР. Місцеві органи влади. Надзвичайні органи влади. Судова система. Всеукраїнська надзвичайна комісія з боротьби з контрреволюцією, спекуляцією та службовими злочинами. Радянська міліція. Радянське законодавство. Конституція УСРР 1919 р.

Пр9 "Тема 9. Формування радянської державності періоду Української революції 1917-1921 рр." (денна)

Радянська система влади. Вищі і місцеві органи влади. Надзвичайні органи влади. Особливості судової системи. Правоохоронні та репресивні органи. Держава і право у новоутворених країнах Європи після Першої світової війни. Методика навчання.

Тема 10. УСРР/УРСР у складі Радянського Союзу (20-30-ті рр. ХХ ст.)

Лк10 "Тема 10. УСРР/УРСР у складі Радянського Союзу (20-30-ті рр. ХХ ст.)" (денна)
Утворення СРСР. Зміна статусу республіки. Вищі органи влади. Місцеві органи влади. Суд і правоохоронні органи. Прокуратура. Адвокатура. Державне політичне управління. Перша кодифікація радянського права. Конституція УСРР 1929 р. Конституція УРСР 1937 р.

Пр10 "Тема 10. УСРР/УРСР у складі Радянського Союзу (20-30-ті рр. ХХ ст.)" (денна)
Всеукраїнський з'їзд Рад, ВУЦВК, Президія ВУЦВК і Рада Народних Комісарів. Загальносоюзні, об'єднані та самостійні (республіканські) наркомати. Зміни в адміністративно-територіальному устрої. Молдавська АСРР. Зміни у судовій системі. Надзвичайні судові інституції. Особливості кодифікації права в УСРР. Держава і право країн Західної Європи міжвоєнного періоду. Методика навчання.

Тема 11. Держава і право у роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)

Лк11 "Тема 11. Держава і право у роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)" (денна)
Статус західноукраїнських земель у складі Польщі, Румунії та Чехословаччини. Автономія Підкарпатської Русі (1938 р.). Проголошення незалежності Карпатської України. Президент. Сейм. Рада Міністрів. Конституційні закони 1939 р. Приєднання західноукраїнських земель до УРСР. Радянська державність. Воєнний стан. Спеціальні органи. Законодавство. Окупаційна влада. Зони окупації. Радянські правоохоронні органи. Прокуратура. НКВС СРСР. Німецькі окупаційні суди. Поліція. Радянське право. Німецьке право.

Пр11 "Тема 11. Держава і право у роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)" (денна)
Друга світова війна. Договір про ненапад від 23 серпня 1939 р. Договір про дружбу і кордони від 28 вересня 1939 р. Приєднання Східної Галичини та Волині. Зміни в адміністративно-територіальному устрої. Приєднання Бессарабії і Північної Буковини. Окупаційна влада. Зони окупації. Міністерство у справах зайнятих східних областей. Дистрикт Галичина. Румунські губернаторства (Буковина, Бессарабія, Трансністрія). Рейхскомісаріат Україна. Військова зона. Методика навчання.

Тема 12. УРСР у складі СРСР (1945-1984 рр.)

Лк12 "Тема 12. УРСР у складі СРСР (1945-1984 рр.)" (денна)
Зміни в адміністративно-територіальному устрої. Приєднання Закарпаття (1945). Кримська область (1954). Конституція УРСР 1978 р. Верховна Рада. Рада Міністрів. Ради народних депутатів. Суд. Правоохоронні органи. Народні дружини. Друга кодифікація радянського права. Конституція УРСР 1978 р.

Пр12 "Тема 12. УРСР у складі СРСР (1945-1984 рр.)" (денна)
Конституція УРСР 1978 р. Вищі органи влади. Місцеві органи влади. Адміністративно-територіальний устрій. Скасування надзвичайних органів. Основи законодавства СРСР. Кодекси УРСР. Судова система. Правоохоронні органи. Особливості держави і права країн Західної Європи у другій половині ХХ ст. Методика навчання.

Тема 13. Українська державність і право в добу Перебудови, дезінтеграції СРСР та відновлення незалежної України (1985 р. - перша чверть ХХІ ст.)

Лк13 "Тема 13. Українська державність і право в добу Перебудови, дезінтеграції СРСР та відновлення незалежної України (1985 р. - перша чверть XXI ст.)" (денна)

Перебудова в СРСР. Зміни у державному устрої. Розширення повноважень республік. Державний переворот (серпень 1991 р.). Акт проголошення незалежності України. Всеукраїнський референдум. Вибори Президента України. Державотворення. Судові і правоохоронні органи. Конституція 1996 р. Тенденції розвитку держави і права в Україні. Міжнародно-правова діяльність України. Російсько-українська війна (2014-2025).
Методика навчання.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Практикоорієнтоване навчання

Лекції надають здобувачам теоретичну основу знань про загальну історію держави і права, методика навчання сторії держави і права в Україні та Європі. (РН 1). Лекційне навчання доповнюються практичними заняттями, які надають здобувачам можливість аналізувати та критично оцінювати набуті теоретичні знання. (РН 2 та РН 3). Виконання презентацій передбачає застосування здобувачами вміння самостійно працювати зі спеціальною літературою, знаходити і аналізувати потрібну інформацію. (результати навчання РН 1, РН 2, РН 3). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до практичних занять та презентацій.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Інтерактивні лекції
НД2	Виконання практичних завдань

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$
Можливе одноразове повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Застосування лекційних теоретичних знань в підготовці до практичних занять за темами 1-13. Мета – поглиблення знань, формування, закріплення знань, умінь і навичок, застосування їх у нових ситуаціях. Опитування передбачає самоконтроль ефективності засвоєння знань, умінь, навичок, повторення вивченого. Цей вид навчання орієнтує на репродуктивне засвоєння знань, умінь і навичок.	впродовж семестру, за розкладом занять	Отримання балів
МФО2 Проміжне оцінювання виконання індивідуального пошуково-дослідницького завдання (підготовка, презентація, захист)	Поглиблення й деталізація наукових знань, отриманих студентами на лекціях та в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.	під час практичних занять	засвоєння матеріалу

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Виконання індивідуального проєкта (підготовка, презентація, захист)	Отримання практичного та теоретичного досвіду роботи з інформаційними джерелами під час підготовки презентаційних робіт.	впродовж семестру	отримання балів
МСО2 Звіт за результатами виконання практичних робіт	Застосування лекційних теоретичних знань при підготовці до практичних занять за темами 1-12. Мета – поглиблення знань, формування, закріплення знань, умінь і навичок, застосування їх у нових ситуаціях. Опитування передбачає самоконтроль ефективності засвоєння знань, умінь, навичок, повторення вивченого. Цей вид навчання орієнтує на репродуктивне засвоєння знань, умінь і навичок.	впродовж семестру	отримання балів
МСО3 Диференційний залік	Контроль та перевірка засвоєної навчальної інформації, формування знань, умінь і навичок,	сесійний тиждень	отримання балів

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Семестр викладання		100 балів	
МСО1. Виконання індивідуального проєкта (підготовка, презентація, захист)		20	
	презентація	20	Ні
МСО2. Звіт за результатами виконання практичних робіт		40	
	Усне опитування	40	Ні
МСО3. Диференційний залік		40	
		40	Ні

Форма підсумкового контролю: – диференційний залік, проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями .

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційні освітні сайти
ЗН2	Наочні засоби
ЗН3	Бібліотечні фонди

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	5187 Методичні вказівки до практичних (семінарських) занять «Методика викладання історії та суспільно-гуманітарних дисциплін» [Електронний ресурс] / Укладач А. І. Зякун. Суми : СумДУ, 2022. 46 с.
2	Історія держави і права України: навч. посіб. / кол. авт.: В. О. Боняк, Д. А. Селіхов, Ю. С. Завгородня та ін. Дніпро: ДДУВС, 2024. 208 с. https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/13243
3	Терно С. О. Критичне мислення та інноваційні стратегії в історичній освіті: посібник для здобувачів ст. вищ. осв. магістра ОПП «Середня освіта (Історія)». Запоріжжя: ЗНУ, 2023. 120 с. URL: https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/123
Допоміжна література	
1	Варава І. П., Суходольська А. А. Новітні методики викладання історії держави і права зарубіжних країн // Юридичний вісник. 2022. № 1 (62). С. 210-217. URL: https://www.academia.edu/88519826/

2	Давидюк Р. П., Старжець В. І. Організація дослідницького навчання в процесі професійної підготовки майбутніх вчителів історії // Педагогічні науки: теорія та практика. 2024. № 2. С. 56–62. URL: https://doi.org/10.26661/2786-5622-2024-2-08
3	Єрмолаєв В. М. Історія держави і права України : підручник. Харків : Право, 2021. 472 с. URL: https://knushop.com.ua/image/catalog/pravoizdat/202307/pdf/4284.pdf?srsltid=AfmBOoqcWQhjHQ7AByhWk1D6-hVJSFFpmII_b-DXQ4gicVvWNWrLuLXA
4	Єфремова Н. В., Корнієнко І. В., Горяга О. В. Історія держави і права України: навч.-метод. реком. до вивчення дисципліни (для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр», за спец. 081 «Право». Одеса: Фенікс, 2023. 98 с.
5	Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Майдан, 2020. 618 с. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/344346655.pdf
6	Крестовська Н. М. Про деякі методологічні засади викладання історії держави і права України у правничих ЗВО // Становлення та розвиток правової держави: проблеми теорії та практики: Матеріали XV міжнар. наук.-практ. конф., що присвячена 102-річчю Нац. ун-ту кораблебудування ім. адмірала Макарова, м. Миколаїв. 28–29 грудня 2022 р. Львів – Торунь, 2022. С. 41-43. URL: https://www.academia.edu/97866264/
7	Лотоцька А., Пасічник А. Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації. [Б.м.; б.в.], 2020. 36 с. URL: https://repository.ldufk.edu.ua/items/45ca6a49-9565-4b4b-8307-22959c5c5aa0
8	Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін: посібник для вчителя / За ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза. Київ: Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. 201 с. URL: https://www.aup.com.ua/upd/mo.pdf
9	Петков С. В., Коломоєць С. Д. Методика викладання в школі: теорія та практика. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 216 с.
10	Пижик А. М., Черевичний Г. С. Методика викладання історії в школі: навчально-методичні матеріали для студентів історичного факультету. Навч. посібник. Київ: Інформаційно-аналітичне агентство, 2020. 112 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1X3hUpb2K7rJJdzgZjMVVcBwEKN40kOoB/view
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Локальна історія. Без брому. URL: https://localhistory.org.ua/videos/bez-bromu/
2	Реальна історія. URL: https://www.youtube.com/@realnaistoriia
3	Історія без міфів. URL: https://www.youtube.com/@IstoriyaBezMifiv
4	Історія на карті. URL: https://www.youtube.com/@istoriyanakarti

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
1	Теоретико-методологічні засади курсу. Стародавні держави і право на території України	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Середньовічна Русь. Галицько-Волинська держава.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Пізнє середньовіччя. Литовсько-Руська держава і право (середина XIV ст. – 1569 р.)	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
4	Рання модерна доба. Шляхетська демократія Речі Посполитої (1569 р. – середина XVII ст.)	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
5	Рання модерна доба. Козацька демократія. Держава і право Гетьманщини (середина XVII – середина XVIII ст.)	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
6	Модерна доба. Держава і право в Україні імперського періоду (кінець XVIII ст. – 1914 р.)	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
7	Новітня доба. Держава і право періоду Української революції 1917-1921 рр. УНР. Українська Держава (березень 1917 р. – листопад 1918 р.)	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
8	Новітня доба. Держава і право періоду Української революції 1917-1921 рр. УНР періоду Директорії. ЗУНР (листопад 1918 р. – листопад 1920 р.)	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
9	Формування радянської державності періоду Української революції 1917-1921 рр.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
10	УСРР/УРСР у складі Радянського Союзу (20-30-ті рр. XX ст.)	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
11	Держава і право у роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
12	УРСР у складі СРСР (1945-1984 рр.)	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
13	Українська державність і право в добу Перебудови, дезінтеграції СРСР та відновлення незалежної України (1985 р. - перша чверть XXI ст.)	2.5	2	2	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0
Контрольні заходи												
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	81.5	0	0	0	0	81.5	0	0	0	0	81.5
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>50</i>	<i>26</i>	<i>24</i>	<i>0</i>	<i>100</i>	<i>6.5</i>	<i>6</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>81.5</i>

	<p style="text-align: center;">РЕГЛАМЕНТ ДИСЦИПЛІНИ «Теорія та методика навчання загальної історії держави і права»</p> <p>Ступінь вищої освіти Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл Спеціальність та освітня програма 014 Середня освіта: Середня освіта (Історія) Форма здобуття освіти денна Мова викладання українська</p>
Викладач(і)	Власенко Валерій Миколайович
Контактна інформація викладача	v.vlasenko@yur.sumdu.edu.ua +38050 986 27 80
Час та місце проведення консультацій	кожний понеділок ауд. К3-316 15.00-16.00
Посилання на освітні платформи для онлайн занять	https://mix.sumdu.edu.ua/home/roles
Посилання на робочу програму в каталозі курсів	https://pg.cabinet.sumdu.edu.ua/report/course/0fbb68f2407c028a368e4911537628835919959
Засоби зворотного зв'язку	v.vlasenko@yur.sumdu.edu.ua +38050 986 27 80

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо академічної доброчесності

Усі роботи, визначені робочою програмою, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час всіх видів контрольних заходів списування заборонене. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації, списування. Усі письмові роботи проходять перевірку унікальності з наступним аналізом викладачем результатів перевірки з метою визначення коректності посилань на текстові та ілюстративні запозичення.

Під час вивчення дисципліни неприпустимими також є інші прояви академічної недоброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету.

У разі виявлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни викладач має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання на практичному занятті;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового домашнього завдання зі зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати обов'язкове домашнє завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового модульного або підсумкового контролю із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перескладанні письмового модульного або підсумкового контролю.

Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту

Політика використання інструментів штучного інтелекту оголошується викладачем на початку курсу. Заборонено використовувати інструменти штучного інтелекту для підготовки робіт, визначених силабусом та регламентом навчальної дисципліни.

Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.

Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу

При використанні матеріалів із джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених робочою програмою навчальної дисципліни, здобувачі освіти обов'язково мають дотримуватися умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних обставин (наприклад, хвороба, участь у програмах академічної мобільності) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються з порушенням строків без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модульних контрольних робіт відбувається з дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Якщо за результатами всіх контрольних заходів отримана сума балів відповідає позитивній оцінці (обов'язковою є умова виконання усіх вимог, визначених РП НД та регламентом), вона є підсумковою, перескладання позитивної оцінки з метою підвищення не здійснюється.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Сумського державного університету, з урахуванням установлених строків, форм контролю та процедур повторного складання контрольних заходів.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарження та розгляду звернень здобувачів вищої освіти щодо оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Сумського державного університету.

Критерії оцінювання

Перший семестр вивчення

МСО1. Виконання індивідуального проєкта (підготовка, презентація, захист), 20 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 18-20 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 15-17 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 12-14 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-11 балів
МСО2. Звіт за результатами виконання практичних робіт, 40 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 36-40 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 30-35 балів

3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 24-29 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-23 балів
МСОЗ. Диференційний залік, 40 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 36-40 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 30-35 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 24-29 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-23 балів